

Rapport
Uitgebreide Opleidingsbeoordeling

hbo bachelor Opleiding tot leraar Basisonderwijs

Driestar educatief

Inhoud van het verslag

1. Samenvatting van de beoordeling	2
2. Proces van beoordeling	4
3. Overzicht van de opleiding.....	6
3.1 Basisgegevens van de opleiding.....	6
3.2 Korte beschrijving van de instelling.....	7
3.3 Beschrijving van de beoogde eindkwalificaties	7
3.4 Beschrijving van het programma.....	8
4. Overzicht van beoordelingen.....	9
5. Bevindingen, overwegingen en beoordeling per standaard.....	10
5.1 Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	10
5.2 Standaard 2: Oriëntatie van programma.....	12
5.3 Standaard 3: Inhoud van programma	13
5.4 Standaard 4: Vormgeving van programma.....	15
5.5 Standaard 5: Afstemming op instromende studenten	16
5.6 Standaard 6: Studeerbaarheid van programma.....	17
5.7 Standaard 7: Omvang en duur van programma.....	18
5.8 Standaard 8: Personeelsbeleid	18
5.9 Standaard 9: Kwalificaties van personeel.....	19
5.10 Standaard 10: Omvang van personeel	20
5.11 Standaard 11: Huisvesting en voorzieningen	21
5.12 Standaard 12: Informatievoorziening en studiebegeleiding	21
5.13 Standaard 13: Evaluaties	22
5.14 Standaard 14: Verbetermaatregelen	23
5.15 Standaard 15: Betrokkenheid van stakeholders.....	23
5.16 Standaard 16: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	24
Bijlage 1: Programma van het locatiebezoek	26
Bijlage 2: Bestudeerde documenten	28
Bijlage 3: Bestudeerde eindwerken	30
Bijlage 4: Samenstelling visitatiepanel	31

1. Samenvatting van de beoordeling

Op maandag 29 september 2014 en dinsdag 30 september 2014 bezocht een panel van deskundigen de opleiding hbo bachelor Opleiding tot leraar Basisonderwijs van Driestar educatief. Het panel heeft een uitgebreide opleidingsbeoordeling uitgevoerd in het licht van het NVAO-beoordelingskader. In deze samenvatting zijn de voornaamste bevindingen, overwegingen en conclusies gegeven van het panel.

Het panel heeft gezien dat de opleiding de aanbevelingen uit de vorige visitatie in 2008 ter harte heeft genomen en de aanbevolen verbeteringen heeft gerealiseerd. Enkele voorbeelden daarvan zijn het aanpassen van het curriculum met name door meer studiepunten toe te kennen aan de vakken Nederlands, rekenen, aardrijkskunde, geschiedenis, Engels en de leerlijn onderzoek doen, het versterken van de internationale dimensie van de opleiding en het verbeteren van toetsing en examinering. Ook zijn de landelijke kennisbases ingevoerd.

De eindkwalificaties van de opleiding voldoen naar de waarneming van het panel aan landelijke kaders als de SBL-competenties, de Dublin-descriptoren en de landelijke eisen voor de schoolvakken. Het panel heeft veel waardering voor de afstemming van de eindkwalificaties op de *Essenties van christelijk leraarschap* dat voor meerwaarde voor het functioneren van de studenten in de beroepspraktijk zorgt. Ook de krachtige internationale dimensie van de opleiding heeft een belangrijke toegevoegde waarde voor de studenten. De opleiding heeft in het opleidingsoverzicht *Lerend Onderweg* de relatie tussen de opleiding en de kaders zorgvuldig verantwoord. De afstemming met het afnemende werkveld is in de vorm van de resonansgroep gewaarborgd. De opleiding zorgt voor actualisering van de eindkwalificaties.

Alle eindkwalificaties, zowel de SBL-competenties als de landelijke eisen voor de schoolvakken zijn naar het oordeel van het panel op verantwoorde wijze in het curriculum verwerkt. Het curriculum zelf heeft in de vorm van leerlijnen en beheersingsniveaus een heldere structuur en samenhang. De studenten krijgen in de leeftijdsspecialisatie en in de minoren de mogelijkheid hun kennis en inzichten op een deelgebied te verdiepen. De invoering van de kennisbases is succesvol verlopen. Het onderzoek in het programma blijft wel achter maar de opleiding heeft een onderzoekslijn opgenomen, die vertrouwen wekt. Het curriculum is op krachtige wijze met de beroepspraktijk verbonden. Belangrijke onderdelen als de leerlijn beroepsmatig handelen en de stages zijn daar het bewijs van. Het panel staat zeer positief tegenover de oriëntatie in het buitenland door de studenten en is aangenaam verrast door het grote aantal studenten dat in het kader van het Deltaplan Engels een cursus Engels volgt. Wel pleit het panel voor een verdere vergroting van het aandeel van de Engelstalige literatuur. De literatuur die voorgeschreven is, is overigens van een goed niveau. Ook zorgt de opleiding voor de actualisering van het curriculum.

Het panel beoordeelt de toelatingsprocedure met het intakegesprek en de meeloopdag als gedegen. Dat de opleiding deficiëntieprogramma's voor alle studenten en een voorbereidingsprogramma voor de mbo-studenten aanbiedt, is als positief te waarderen. De varianten en route die de opleiding aanbiedt, sluiten aan bij de studenten met een verschillende achtergrond. Het beleid en de uitvoering ten aanzien van de vrijstellingen zijn gedegen. Daarbij komt dat ieder van de studenten die een verkorte route wenst, een individueel assessment moet afleggen. Het panel ziet een relatie tussen deze toelatingsprocedure en de relatief gunstige cijfers voor rendement en uitval van de opleiding. Het didactisch concept en de werkvormen stimuleren volgens het panel het leerproces van de studenten. De pedagogisch-didactische en vakdidactische ateliers bieden aanknopingspunten voor een intensief en op de beroepspraktijk gericht leerproces. Ook worden vanuit de ateliers relaties gelegd met de stage en de schoolvakken.

De opdrachten in de stage sluiten niet altijd aan op het stadium van leren waarin de student verkeert. De opleiding is echter doende dat bij te stellen. De studeerbaarheid van de opleiding is voldoende, ook voor studenten met een functiebeperking. De opleiding voldoet aan de wettelijke eisen van omvang en duur.

Het personeelsbeleid van de opleiding blinkt uit in de ruimte die docenten krijgen om zich verder te bekwamen. Het panel is zeer te spreken over dit ruimhartige professionaliseringsbeleid. De docenten werken daarnaast samen om thema's van belang verder uit te diepen. De cyclus van functionerings- en beoordelingsgesprekken is naar behoren. Het docentencorps is hoog gekwalificeerd en bestaat overwegend uit docenten met een mastertitel, een aantal gepromoveerden en een behoorlijk percentage docenten met een VELON-registratie. De vakinhoudelijke en didactische capaciteiten van de docenten zijn goed. Ook houden de docenten de ontwikkelingen op hun vakgebied goed bij en verspreiden deze kennis onder elkaar. De student-docentratio is gunstig.

De materiële voorzieningen zijn naar behoren. De informatievoorziening en de studiebegeleiding zijn in de ogen van het panel sterk uitgewerkt en zeer goed afgestemd op de behoeften van de studenten. De studenten zelf zijn daarover zeer te spreken.

Het systeem van kwaliteitszorg van de opleiding is goed opgezet en wordt gewetensvol uitgevoerd. De evaluaties onder de studenten vinden frequent plaats, niet alleen schriftelijk maar ook in gesprek met hen waardoor de opleiding zeer goed op de hoogte is van hun mening. De systematiek van de evaluaties leidt tot verbetermaatregelen waarvan de afgelopen jaren er veel genomen zijn. De opleidingscommissie en examencommissie werken naar behoren. Betrokkenen als studenten, opleiders, vertegenwoordigers van het beroepenveld en alumni hebben invloed op de kwaliteit van de opleiding.

De opleiding heeft een solide en goed uitgewerkt toetsbeleid. De constructie en beoordeling van de toetsen vindt zorgvuldig plaats en de inhoud en de vorm van de toetsen zijn naar behoren. Het interne, onafhankelijke onderzoek naar de afstudeerwerken is een zeer goed voorbeeld van de op het realiseren van kwaliteit gerichte instelling van de opleiding. De opvolging van de aanbevelingen had niettemin slagvaardiger gekund. Het panel heeft een groot aantal toetsen en afstudeerwerken bestudeerd. In het licht van de kwaliteit en het niveau daarvan komt het panel tot de conclusie dat de studenten aan het einde van de opleiding het gewenste eindniveau hebben bereikt. Dat neemt niet weg dat verdere verbeteringen in de afstudeerwerken op zijn plaats zijn. Dat geldt de hoogte van de beoordeling van de eindwerken en het bepalen van de individuele prestatie van de studenten. De opleiding werkt daaraan, onder meer met een nieuw beoordelingsformulier voor het eindwerk. Het panel acht de grote tevredenheid van het afnemende werkveld een sterke aanwijzing voor het hoge eindniveau van de afgestudeerden.

Het panel dat de opleiding hbo bachelor Opleiding tot leraar Basisonderwijs (voltijd, deeltijd en duaal) van Driestar educatief heeft getoetst aan het NVAO-beoordelingskader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling adviseert de NVAO over te gaan tot accreditatie van de opleiding met het oordeel voldoende.

Rotterdam, 2 december 2014

drs. W.J. Breebaart
voorzitter

drs. W.J.J.C. Vercouteren RC
secretaris

2. Proces van beoordeling

Certiked VBI heeft van Driestar educatief te Gouda het verzoek ontvangen een beoordeling uit te voeren van de opleiding hbo bachelor Opleiding tot leraar Basisonderwijs (voltijd, deeltijd en duaal), in het kader van de NVAO-accreditatieprocedure.

Het visitatiepanel bestond uit de volgende personen:

- De heer drs. W.J. Breebaart (voorzitter);
- De heer prof. dr. P. Van Petegem (deskundige);
- De heer drs. G. van der Rhee (deskundige);
- De heer B. van Os BSc (student).

De heer drs. W.J.J.C. Vercouteren RC trad op als procescoördinator/secretaris.

Certiked heeft namens de opleiding de samenstelling van het visitatiepanel ter goedkeuring voorgelegd aan de NVAO. De NVAO heeft haar goedkeuring verleend.

De procescoördinator/secretaris heeft voorafgaande aan het locatiebezoek overleg gevoerd met de opleiding over een aantal formele zaken, zoals de datum en de agenda van het locatiebezoek, de eisen te stellen aan de kritische reflectie, de aan te leveren bijlagen, de bij het locatiebezoek ter inzage te leggen documenten en de lijst van de meest recente eindwerken.

De procescoördinator/secretaris heeft namens het panel in totaal 21 eindwerken opgevraagd. Dat waren 15 eindwerken voor de voltijdvariant en telkens 3 eindwerken voor de deeltijd- en de duale variant. De laatste aantallen zijn geringer, omdat het aantal studenten bij deze twee varianten overeenkomstig kleiner is dan bij de voltijdvariant. Bij de selectie en de beoordeling van deze eindwerken is uitgegaan van de Richtlijn Afstudeerwerken van de NVAO.

Tijdig voorafgaande aan het locatiebezoek heeft het panel de kritische reflectie, inclusief de bijlagen en de selectie van eindwerken van de opleiding ontvangen. Elk van de leden van het panel heeft de kritische reflectie en een aantal van de eindwerken bestudeerd.

Ieder van de leden van het panel heeft vragen geformuleerd ten behoeve van het locatiebezoek. Via persoonlijke en telefonische gesprekken tussen de leden en de procescoördinator/secretaris zijn de aandachtspunten en vragen voor het locatiebezoek nader uitgewerkt tot een leidraad voor de te voeren gesprekken.

Het locatiebezoek vond plaats op 29 september 2014 en 30 september 2014 en verliep volgens de vooraf opgestelde agenda. Het panel heeft met alle geledingen van de opleiding kunnen spreken. Ook heeft het panel een open spreekuur ingesteld. Daarvoor heeft zich overigens niemand aangemeld. In het besloten overleg tijdens het locatiebezoek heeft het panel de bevindingen gewogen en de overwegingen opgesteld. Het panel heeft vervolgens het eindoordeel over de opleiding opgesteld. Na afloop van het locatiebezoek heeft de voorzitter op hoofdlijnen het oordeel aan het management van de opleiding kenbaar gemaakt.

Na het locatiebezoek heeft de secretaris een conceptrapport van bevindingen, overwegingen en conclusies opgesteld. De leden van het panel hebben daarop hun commentaar gegeven. Nadat de secretaris deze opmerkingen had verwerkt, heeft hij het conceptrapport voor feitelijke onjuistheden aan de opleiding voorgelegd. Na verwerking hiervan is het definitieve rapport aan de opleiding verzonden.

Gezien de bestudeerde documentatie en in het licht van de gevoerde gesprekken met de betrokkenen bij de opleiding heeft het visitatiepanel de overtuiging zich een betrouwbaar oordeel over de kwaliteit van de opleiding te hebben kunnen vormen.

3. Overzicht van de opleiding

3.1 Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens van de opleiding

Naam opleiding in Croho: B Opleiding tot leraar Basisonderwijs
 Registratienummer in Croho: 34808
 Oriëntatie en niveau opleiding: hbo bachelor
 Aantal studiepunten: 240 EC
 Afstudeerrichtingen: geen
 Locatie: Gouda
 Varianten: voltijd, deeltijd, duaal

Administratieve gegevens van de instelling

Naam instelling: Driestar educatief
 Status instelling: bekostigd
 Instellingstoets kwaliteitszorg: niet aangevraagd

Kwantitatieve gegevens over de opleiding

Uitval uit het eerste jaar

Cohort	2008	2009	2010	2011	2012
Voltijd	11 %	12 %	17 %	23 %	22 %
Deeltijd	23 %	37 %	32 %	58 %	48 %
Duaal	20 %	17 %	78 %	31 %	40 %

Uitval uit de bachelor

Cohort	2008	2009
Voltijd	11 %	7 %
Deeltijd	41 %	11 %
Duaal	0 %	33 %

Rendement

Cohort	2008
Voltijd	82 %
Deeltijd	71 %
Duaal	100 %

Docentkwaliteit

Graad	Master	Doctoraat
Percentage	68,3 %	8,3 %

Student-docentratio

Ratio	18,0
-------	------

Contacturen per week

Studiejaar	1	2	3	4
Voltijd	16,90	13,27	13,69	5,37
Deeltijd	10,28	9,34	9,31	4,00

3.2 Korte beschrijving van de instelling

De opleiding wordt aangeboden door de hogeschool Driestar educatief. Deze bestaat niet alleen uit de hogeschool maar ook uit Driestar Onderwijsadvies en Driestar Managementadvies. In het strategische beleidsplan is de missie als volgt geformuleerd: Driestar educatief inspireert, vormt en ondersteunt (aankomende) leraren en scholen om goed reformatorisch en protestants-christelijk onderwijs te geven.

Het ideaal is een school die de kernopdracht van christelijk onderwijs gestalte geeft, waar geïnspireerde christelijke leraren werken, waar leerlingen werken in inspirerende leeromgevingen, waar leerlingen die dat nodig hebben extra zorg en aandacht ontvangen, die goed bestuurd en geleid wordt en die ouders ziet als belangrijkste partners en hen ondersteunt bij de opvoeding. Driestar educatief werkt vanuit de overtuiging dat de Bijbel de blijvend vitale Bron is die de basisrichtlijnen geeft voor onderwijs en opvoeding. De instelling ziet het als haar opdracht om onderwijsontwikkelingen telkens opnieuw vanuit deze richtlijnen te doordenken en in de samenleving het eigen geluid van het protestants-christelijk en reformatorisch onderwijs te laten horen. Die opdracht weegt des te meer in een omgeving waarin niet de Bijbel, maar de mens zelf als norm wordt gezien. De kennis die de instelling ontwikkelt ligt steeds op het snijvlak van theoretische doordenking en praktische toepassing. De instelling vindt het van belang dat nieuwe kennis tot stand komt in nauwe samenwerking met het werkveld en andere instellingen, ook over de landsgrenzen heen

De opleidingen die Driestar educatief aanbiedt, zijn de bacheloropleidingen Leraar Basisonderwijs (Pabo), Leraar Voortgezet Onderwijs (Economie, Duits, Engels, Nederlands, Geschiedenis en Wiskunde), Pedagogiek en de masteropleidingen Leren en Innoveren en Educational Leadership. Er studeren in totaal ruim 1.300 studenten aan de hogeschool en er zijn bijna 300 medewerkers werkzaam bij Driestar educatief als geheel. Er zijn om en nabij 120 docenten werkzaam bij de hogeschool.

3.3 Beschrijving van de beoogde eindkwalificaties

De eindkwalificaties die de opleiding nastreeft, luiden als volgt.

- Interpersoonlijk competent. De leraar primair onderwijs moet ervoor zorgen dat er in zijn groep een prettig leef- en werkklimaat heerst. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar interpersoonlijk competent zijn.
- Pedagogisch competent. De leraar primair onderwijs moet de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van de kinderen bevorderen. Hij moet hen helpen een zelfstandig en verantwoordelijk persoon te worden. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar pedagogisch competent zijn.
- Vakinhoudelijk & didactisch competent. De leraar primair onderwijs moet de kinderen helpen zich de culturele bagage eigen te maken die samengevat is in de kerndoelen voor het primair onderwijs en die elke deelnemer aan de samenleving nodig heeft om volwaardig te kunnen functioneren. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar vakinhoudelijk en didactisch competent zijn.
- Organisatorisch competent. De leraar primair onderwijs draagt zorg voor alle aspecten van klassenmanagement ten behoeve van zijn groep. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar organisatorisch competent zijn.

- Competent in het samenwerken met collega's. De leraar primair onderwijs moet ervoor zorgen dat zijn werk en dat van zijn collega's op school goed op elkaar zijn afgestemd. Hij moet ook bijdragen aan het goed functioneren van de schoolorganisatie. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar competent zijn in het samenwerken met collega's.
- Competent in het samenwerken met de omgeving. De leraar primair onderwijs moet contacten onderhouden met de ouders of verzorgers van de kinderen. Hij moet er ook voor zorgen dat zijn professionele handelen en dat van anderen buiten de school goed op elkaar zijn afgestemd. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar competent zijn in het samenwerken met de omgeving van de school.
- Competent in reflectie en ontwikkeling. De leraar primair onderwijs moet zich voortdurend verder ontwikkelen en professionaliseren. Dat is zijn verantwoordelijkheid en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar primair onderwijs competent zijn in reflectie en ontwikkeling.

3.4 Beschrijving van het programma

In de onderstaande tabel is het voltijdse, vierjarige curriculum weergegeven.

Stage	10,0 EC
Persoonlijke vorming (leerlijn 1)	10,0 EC
Beroepsmatige vorming (leerlijn 2)	17,5 EC
Schoolvakken (leerlijn 3)	22,5 EC
Totaal eerste jaar	60,0 EC
Stage	10,0 EC
Persoonlijke vorming (leerlijn 1)	11,0 EC
Beroepsmatige vorming (leerlijn 2)	15,0 EC
Schoolvakken (leerlijn 3)	24,0 EC
Totaal tweede jaar	60,0 EC
Stage	9,0 EC
Persoonlijke vorming (leerlijn 1)	8,5 EC
Beroepsmatige vorming (leerlijn 2)	19,0 EC
Schoolvakken (leerlijn 3)	23,5 EC
Totaal derde jaar	60,0 EC
Stage	24,0 EC
Persoonlijke vorming (leerlijn 1)	6,0 EC
Beroepsmatige vorming/Schoolvakken (leerlijn 2/3)	30,0 EC
Totaal vierde jaar	60,0 EC
Totaal opleiding	240,0 EC

4. Overzicht van beoordelingen

Onderstaande oordelen hebben betrekking op elk van de onderzochte varianten.

Standaard	Oordeel
Standaard 1. Beoogde Eindkwalificaties	Goed
Standaard 2. Oriëntatie van programma	Goed
Standaard 3. Inhoud van programma	Voldoende
Standaard 4. Vormgeving van programma	Goed
Standaard 5. Afstemming op instromende studenten	Goed
Standaard 6. Studeerbaarheid van programma	Voldoende
Standaard 7. Omvang en duur van programma	Voldoende
Standaard 8. Personeelsbeleid	Goed
Standaard 9. Kwalificaties van personeel	Goed
Standaard 10. Omvang van personeel	Goed
Standaard 11. Huisvesting en voorzieningen	Voldoende
Standaard 12. Informatievoorziening en studiebegeleiding	Goed
Standaard 13. Evaluaties	Goed
Standaard 14. Verbetermaatregelen	Voldoende
Standaard 15: Betrokkenheid van stakeholders	Voldoende
Standaard 16: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	Voldoende
Opleiding	Voldoende

5. Bevindingen, overwegingen en beoordeling per standaard

5.1 Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft de inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen

Bevindingen

De opleiding streeft ernaar de studenten op te leiden voor de competenties die neergelegd zijn in de Wet Beroepen in het Onderwijs en die bekend staan als de SBL-competenties (voor het overzicht daarvan zie paragraaf 3.3 van dit rapport).

Naast de wens te voldoen aan de SBL-competenties wenst de opleiding te beantwoorden aan het beroepsbeeld dat neergelegd is in *Essenties van christelijk leraarschap, beroepsbeeld voor de christelijke leraar* van Driestar educatief. Daarin is uiteengezet aan welke eisen naar de mening van de opleiding de christelijk geïnspireerde leraar in het basisonderwijs zou moeten voldoen. De opleiding participeert in het verband van Driestar educatief in een groot project om in de komende jaren de *Essenties van christelijk leraarschap* te herijken en te actualiseren.

De eindkwalificaties zijn afgestemd op de Dublin-descriptoren. Daardoor wil de opleiding voldoen aan de eisen van het bachelorniveau zoals dat in de Dublin-descriptoren is neergelegd. De SBL-competenties zijn landelijk ook al afgestemd met deze standaarden.

De opleiding heeft het niveau van de inhoud van de schoolvakken die worden gedoceerd, afgestemd op de landelijke kwalificaties voor de verschillende vakken die voorgeschreven zijn door SLO, het Freudenthal Instituut en het Expertisecentrum.

De opleiding heeft de genoemde externe kaders en de opzet en het curriculum van de opleiding samengebracht in het opleidingsoverzicht *Lerend onderweg*. In dit overzicht is de afstemming van de opleiding op de SBL-competenties en de kwalificaties voor de schoolvakken uitgebreid beschreven en verantwoord.

De opleiding heeft een resonansgroep ingesteld. Deze is samengesteld uit vertegenwoordigers van het afnemende beroepenveld, zijnde personen die verbonden zijn aan scholen voor het basisonderwijs. De resonansgroep spreekt het opleidingsmanagement tweemaal per jaar. De gespreksonderwerpen zijn onder meer het imago en de kwaliteit van de opleiding en de afstemming van de opleiding op de vragen en wensen van het beroepenveld. De opleiding verwerkt de belangrijkste opmerkingen van de resonansgroep onder meer in de jaarbeleidsplannen.

De opleiding beoogt zich in internationaal verband te profileren. Zo werkt zij samen met instellingen in onder meer Hongarije, Zuid-Afrika en China met name om daar de genoemde *Essenties van christelijk leraarschap* onder de aandacht te brengen. Deze blijken ook buiten de landsgrenzen van grote betekenis te zijn voor het christelijk onderwijs. De internationale doelstellingen van de opleiding blijken daarnaast uit het zogenoemde *Deltaplan Engels*. In dat plan dat sinds 2008 wordt uitgevoerd, wordt nagestreefd de kennis van de Engelse taal bij docenten en studenten op een hoger niveau te brengen.

Eén van de doelstellingen daarvan is dat minstens 20 % van de studenten het Engels op het niveau C1 moet beheersen. Deze doelstelling is overigens nog niet bereikt.

Overwegingen

Het panel heeft de eindkwalificaties van de opleiding bestudeerd en heeft vastgesteld dat deze voldoen aan externe, landelijke kaders. Omdat de eindkwalificaties identiek zijn aan de SBL-competenties, is de afstemming daarmee en met de Dublin-descriptoren volledig. Ook heeft de opleiding op een verantwoorde wijze de beoogde kwalificaties voor de schoolvakken afgestemd op de landelijke eisen die daarvoor zijn opgesteld.

Het panel heeft veel waardering voor de afstemming van de eindkwalificaties op de *Essenties van christelijk leraarschap*. Het panel stelt vast dat de opleiding daaraan met kracht heeft gewerkt en heeft gezorgd dat de beginselen daarvan in de doelstellingen van de opleiding zijn opgenomen. In de ogen van het panel biedt de opleiding op deze wijze meerwaarde voor het functioneren als leraar voor het werkveld waarvoor de studenten worden opgeleid.

Naar het oordeel van het panel heeft de opleiding de genoemde externe kaders zorgvuldig, helder en volledig in het opleidingsoverzicht *Lerend Onderweg* neergelegd en heeft daarin de relatie tussen de opleiding en de kaders verantwoord.

Naast de specifieke meerwaarde die de *Essenties van christelijk leraarschap* bieden, ziet het panel ook de toegevoegde waarde van de internationale oriëntatie van de opleiding. Het panel heeft gezien dat deze de internationale doelstelling met kracht en op verschillende gebieden nastreeft.

De overeenstemming met het afnemende beroepenveld acht het panel in de vorm van de resonansgroep meer dan voldoende gewaarborgd. De resonansgroep heeft een belangrijke functie voor de opleiding. De opleiding neemt de voorstellen van de groep ook daadwerkelijk over, zo heeft het panel gezien. De leden van de resonansgroep met wie het panel heeft gesproken, hebben de invloed die zij op de opleiding kunnen uitoefenen, bevestigd.

De afstemming op de landelijke SBL-competenties en het streven naar de actualisering van de *Essenties van christelijk leraarschap* maken dat de eindkwalificaties in lijn blijven met de actuele ontwikkelingen in het onderwijs en in het afnemende beroepenveld.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 1 Beoogde eindkwalificaties als goed.

5.2 Standaard 2: Oriëntatie van programma

Standaard 2. De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.

Bevindingen

In de periode tussen 2011 en 2013 is het curriculum ingrijpend herzien, met als doel de kennisbases in te voeren maar ook om het onderzoek in de opleiding te versterken.

Van de drie leerlijnen waaruit het curriculum is opgebouwd, is één gewijd aan de beroepsmatige vorming. In deze leerlijn leren de studenten vraagstukken uit de beroepspraktijk te bestuderen en op te lossen om zo aan het einde van de studie als beginnend beroepsbeoefenaar werkzaam te kunnen zijn.

De studenten lopen vanaf het eerste studiejaar stage van acht weken, verdeeld over vier periodes. In het tweede en derde jaar herhalen zij dat, totdat ze in het vierde leerjaar een omvangrijke lio-stage volgen van 21 weken. Dit geldt voor het reguliere voltijdse curriculum. In de deeltijdvariant gaat het om zes weken stage per jaar. Op de terugkomdagen tijdens de lio-stage treden personen uit het beroepenveld als gastspreker in workshops op waarin vraagstukken uit de beroepspraktijk worden behandeld. Ook in de minoren worden colleges door mensen uit de beroepspraktijk verzorgd.

Parallel aan de curriculumherziening heeft de opleiding een onderzoekslijn in het curriculum ontwikkeld en geïmplementeerd. In de verschillende leerjaren worden de studenten modules aangeboden waarin zij met onderzoek vertrouwd gemaakt worden. In het honoursprogramma en in de academische pabo die de opleiding beide aanbiedt, is de rol van het onderzoek groter dan in het reguliere curriculum.

De opleiding besteedt veel aandacht aan internationalisering. Elke student besteedt in het vierde jaar een deel van de studie in het buitenland. In overeenstemming met de doelstellingen van het Deltaplan Engels biedt de opleiding de studenten cursussen Engels aan, die opleiden voor een Cambridge-certificaat. Om en nabij 60 % van de studenten neemt aan deze cursussen deel. De opleiding streeft ernaar Engelstalige, internationale literatuur voor te schrijven.

De opleiding draagt zorg voor de actualiteit van het curriculum. Door het overleg met de resonansgroep en doordat de docenten voeling houden met de beroepspraktijk, blijft de opleiding op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen in het onderwijs. Voor verschillende onderdelen van het curriculum (leerlijnen, minoren, honoursprogramma en academische pabo) heeft de opleiding coördinatoren aangesteld die zorgen voor de actualisering daarvan. Concrete voorbeelden van nieuwe onderwerpen in het curriculum zijn *passend onderwijs*, *betekenisvol leren* en *ouderparticipatie*.

Overwegingen

Het panel vindt dat het curriculum van de opleiding op krachtige wijze met de beroepspraktijk op de scholen is verbonden. Zwaarwegende onderdelen van het curriculum zoals de leerlijn beroepsmatig handelen en de stages getuigen daarvan. Ook het optreden van mensen uit de beroepspraktijk tijdens colleges en workshops draagt daaraan bij. Hierdoor worden de studenten volgens het panel intensief met de beroepspraktijk in aanraking gebracht.

Het panel is te spreken over de invoering van de onderzoekslijn. De daadwerkelijke effecten van deze lijn zullen de komende jaren nog moeten blijken maar de voornemens zullen in de ogen van het panel tot een versterking van de opleiding op dat punt leiden.

De opleiding richt het curriculum in naar haar doelstellingen op het gebied van internationalisering. Het panel staat zeer positief tegenover de oriëntatie in het buitenland door de studenten en is aangenaam verrast door het grote aantal studenten dat in het kader van het Deltaplan Engels een cursus Engels volgt. Wel pleit het panel voor een verdere vergroting van het aandeel van de Engelstalige literatuur.

Het panel beschouwt de literatuur die de opleiding voorschrijft als zijnde van een goed niveau en actueel.

De opleiding zorgt volgens het panel op een verantwoorde wijze voor de actualisering van het curriculum. Daarvan zijn door de opleiding enkele sprekende voorbeelden getoond. Het huidige curriculum van de opleiding wordt als actueel beschouwd door het panel.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 2 Oriëntatie van programma als goed.

5.3 Standaard 3: Inhoud van programma

Standaard 3. De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Bevindingen

De structuur van het curriculum is opgebouwd uit aan de ene kant drie leerlijnen en aan de andere kant vier niveaus. De leerlijnen zijn de volgende.

- **Persoonlijke vorming.** Deze leerlijn beoogt bij te dragen aan de persoon van de student met het oog op het vervullen van het toekomstig leraarschap.
- **Beroepsmatige vorming.** Deze leerlijn is gebaseerd op de theoretische basis van pedagogiek en onderwijskunde en werkt zeven pedagogische begrippen uit, zijnde relatie, gezag, leeromgeving, organisatie, ontwikkeling, uniciteit en verantwoordelijkheid. Deze begrippen worden aan de hand van kritische situaties aanschouwelijk gemaakt en onderwezen.
- **Schoolvakken.** In deze leerlijn worden de studenten vertrouwd gemaakt met de vakconcepten, de vakspecifieke inhouden en de vakdidactiek van de schoolvakken die zij zullen geven.

De niveaus zijn achtereenvolgens propedeusebekwaam, basisbekwaam, liobekwaam en startbekwaam. Aan het einde van elk van de leerjaren bereiken de studenten deze niveaus, te beginnen met het eerste niveau, propedeusebekwaam aan het einde van het eerste jaar en te eindigen met het laatste niveau, startbekwaam aan het einde van het vierde jaar. De niveaus zijn in termen van de pedagogische begrippen en de SBL-competenties beschreven. Als gevolg van de structuur van leerlijnen en niveau ontstaat een rasterwerk waarbinnen de modules passen en waardoor ook de samenhang in het curriculum wordt bewaakt.

Binnen het curriculum kiezen de studenten in het derde jaar een leeftijdsspecialisatie, het Jonge kind of het Oudere kind. Aan het einde van de studie kiezen de studenten een minor. Ze hebben daarbij een keuze uit verschillende mogelijkheden waaronder Zorg, Taal, Rekenen en Exemplarisch Onderwijs.

De opleiding heeft de leerlijnen en de niveaus beschreven en uitgewerkt in het opleidingsoverzicht *Lerend onderweg*. Aan de hand van dat overzicht is ook door de opleiding aangetoond hoe de eindkwalificaties in het curriculum zijn opgenomen. De relatie tussen de eindkwalificaties en de modules is verder in een overzicht geëxpliciteerd. In de moduleboeken zijn de leerdoelen van de inhoud van de modules met elkaar in verband gebracht.

De opleiding heeft de kennisbases geïmplementeerd. Over het resultaat is de opleiding tevreden. Ook de studenten zijn te spreken over de kennisbases. Zij vinden de leerdoelen die daarvoor gesteld zijn, helder en zij roemen de begeleiding van de docenten om eraan te kunnen voldoen.

In de duale variant zorgt de opleiding voor de afstemming van het binnenschoolse en buitenschoolse curriculum. De opleiding coördineert het opleidings- en begeleidingstraject en stelt de stageopdrachten samen. Van de basisschool die instaat voor het buitenschoolse curriculum wordt verwacht dat zij de student de ruimte biedt om opdrachten uit te voeren en colleges te volgen. Ook dient deze school de student te begeleiden.

Overwegingen

Het panel is van mening dat de opleiding de eindkwalificaties op een verantwoorde wijze opgenomen heeft in het curriculum. Alle eindkwalificaties, zowel de SBL-competenties als de landelijke eisen voor de schoolvakken zijn naar het oordeel van het panel in het curriculum verwerkt.

Ook vindt het panel de samenhang van het curriculum naar behoren. De leerlijnen en niveaus geven structuur aan het programma en geven het overzicht mee. De verschillende modules krijgen zo een duidelijke plaats binnen het geheel.

De studenten hebben naar de mening van het panel voldoende mogelijkheden om zich te specialiseren. Dat kan zowel in de leeftijdsspecialisatie als in de minor.

Het panel heeft vastgesteld dat de implementatie van de kennisbases verantwoord en met succes heeft plaatsgevonden.

Het onderzoek blijft enigszins achter in het curriculum maar het panel heeft tot zijn genoegen vastgesteld dat de opleiding een onderzoekslijn in het programma heeft opgenomen.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 3 Inhoud van programma als voldoende.

5.4 Standaard 4: Vormgeving van programma

Standaard 4. De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Bevindingen

Het didactische concept is gericht op het begrip *ontmoeting*. De studenten ontmoeten hun docenten en de medestudenten en geven hun leerproces zo vorm. De opleiding kent een hoog aantal contacturen om dat te realiseren. Krachtlijnen in het didactisch concept zijn onder meer betekenisvol leren, van docentsturing naar studentsturing en voorbeeldig onderwijs.

De werkvormen die de opleiding inzet, zijn met name de pedagogisch-didactische ateliers en de vakdidactische ateliers. In de eerste oefenen en ontwikkelen de studenten hun pedagogisch-didactische vaardigheden. Zij werken aan hun professionele optreden. In de vakdidactische ateliers worden de pedagogische thema's uitgewerkt en geplaatst in de praktijk van de basisschool. Daar worden klassen vanuit basisscholen ontvangen om de praktijk de opleiding binnen te halen. De vakdidactische ateliers slaan ook de brug naar de schoolvakken en naar de stage en stageopdrachten. Het is het panel overigens opgevallen dat de opdrachten in de stage niet altijd aansluiten op het stadium van leren waarin de student verkeert. De opleiding heeft een analyse gemaakt om dat te verbeteren.

De opleiding verwacht van de docenten dat ze een voorbeeldfunctie voor de studenten zijn (wordt de *spiegelmethode* genoemd). Zij reiken werkvormen aan die de studenten in de praktijk kunnen toepassen.

De opleiding stimuleert de zelfstandigheid van de studenten. De werkvormen ondersteunen het leerproces dat van docentgestuurd naar studentgestuurd verloopt.

Overwegingen

De opleiding heeft naar de mening van het panel een weloverwogen keuze gemaakt voor het didactisch concept. Ook heeft zij daar de passende werkvormen bij gevonden.

De werkvormen, vooral bestaande uit de pedagogisch-didactische en de vakdidactische ateliers bieden volgens het panel voldoende aanknopingspunten voor een intensief en op de beroepspraktijk gericht leerproces. Het panel heeft gezien dat de opleiding vanuit deze ateliers relaties legt naar de stage en ook naar het onderwijs in de schoolvakken.

De voorbeeldfunctie van de docenten en het stimuleren van de groeiende zelfstandigheid van de studenten voor hun eigen leerproces leveren een zinvolle bijdrage aan het leerproces van de studenten.

Het panel acht de maatregelen van de opleiding om de stageopdrachten te verbeteren, afdoende.

Beoordeling van de standaard

Op grond van deze overwegingen beoordeelt het panel standaard 4 Vormgeving van programma als goed.

5.5 Standaard 5: Afstemming op instromende studenten

Standaard 5. Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Bevindingen

De formele vereisten om tot de opleiding te worden toegelaten zijn het bezit van een diploma havo, vwo of mbo-4 (onderwijsassistent). De opleiding voert met iedere student een toelatingsgesprek waarin de motivatie van de student en de grondslag van de hogeschool onderwerp van gesprek zijn. Aankomende studenten wordt de gelegenheid geboden een dag in de opleiding mee te lopen.

De opleiding biedt deficiëntieprogramma's in onder meer taal en rekenen aan. Ook verzorgt de opleiding voor mbo-studenten al tijdens hun mbo-opleiding colleges ter voorbereiding op de lerarenopleiding.

De opleiding biedt een breed scala van mogelijke programma's en varianten aan. De aspirant-studenten kunnen kiezen uit een voltijd-, deeltijd- of duaal programma. Het reguliere programma duurt vier jaar. Vanaf het derde jaar kunnen studenten kiezen voor het honoursprogramma. De studenten krijgen daarin de mogelijkheid hun ervaring in de beroepspraktijk te vergroten door meer stage te lopen en zich te verdiepen in actuele onderwerpen. De duale variant is bestemd voor studenten met een mbo-diploma die als onderwijsassistent bij een basisschool werkzaam zijn.

In voorkomende gevallen kunnen studenten in minder dan vier jaar het curriculum doorlopen. Dat kan op wettelijke basis op grond van het bezit van een diploma vwo. Ook studenten met een mbo-diploma kunnen in drie jaar de opleiding doorlopen. Zij moeten dan wel een hoog gemiddeld eindcijfer op hun cijferlijst hebben en slagen voor een individueel assessment dat hen aan het begin van de opleiding wordt afgenomen. Als ze daarvoor niet slagen, worden ze naar de vierjarige opleiding verwezen. Zij-instromers die een diploma op hbo- of wo-niveau bezitten, worden toegelaten tot de tweejarige opleiding, overigens alleen als zij voor het betreffende assessment slagen.

Naast deze programma's kunnen studenten de route *samen opleiden* volgen. Naast de colleges lopen zij elke week een aantal dagen stage. Deze studenten dienen een intakeprocedure met goed gevolg af te sluiten. Tot slot biedt de opleiding vanaf het jaar 2014 – 2015 de academische pabo aan. Deze duurt vier jaar en biedt studenten met een vwo- of havo-diploma de mogelijkheid naast hun pabo-diploma een universitair schakelprogramma te doorlopen, dat hen toegang geeft tot een masteropleiding. De studenten volgen colleges aan de hogeschool, ook de universitaire modules. De Open Universiteit zorgt voor het studiemateriaal en de toetsing. Ook deze studenten dienen aan specifieke toelatingseisen te voldoen.

Het beleid van de opleiding inzake vrijstellingen is terughoudend. Vrijstellingen worden op individuele basis verleend door de examencommissie. Daarbij gelden eerder verworven kwalificaties als basis. Eerder verworven competenties kunnen niet als grondslag gelden. Dat was voorheen wel zo maar de opleiding is daarvan afgestapt, omdat de procedure niet solide genoeg was ten aanzien van de kenniscomponent.

Overwegingen

Het panel beoordeelt de toelatingsprocedure als zeer gepast. Dat geldt voor het intakegesprek en de dag waarop de studenten zich op de opleiding kunnen oriënteren. Ook prijst het panel de opleiding om het aanbieden van deficiëntieprogramma's en de degelijke voorbereiding van de mbo-studenten.

Studenten met een zeer uiteenlopende achtergrond worden door de opleiding bediend in de vorm van een brede keuze uit verschillende varianten en routes. Het panel acht dat positief, omdat op deze wijze aan de wensen van deze studenten tegemoet wordt gekomen.

Ook is het panel te spreken over het beleid en de uitvoering ten aanzien van de vrijstellingen. Het beleid en de uitwerking zijn gedegen. In dat verband heeft het panel vastgesteld dat voor elke verkorte route de studenten een individueel assessment moeten afleggen, dit uitgezonderd de wettelijk toegestane driejarige route voor vwo-studenten.

De cijfers van de uitval en het rendement na afloop van het eerste jaar zijn gunstig (zie paragraaf 3.1). Het panel legt een verband tussen de toelatingsprocedure aan de ene kant en deze relatief positieve resultaten aan de andere kant en concludeert dat de toelatingsprocedure mede de lage uitval heeft bewerkstelligd.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 5 Afstemming op instromende studenten als goed.

5.6 Standaard 6: Studeerbaarheid van programma

Standaard 6. Het programma is studeerbaar.
--

Bevindingen

In lijn met het didactisch concept biedt de opleiding relatief veel contacturen aan (zie paragraaf 3.1). De opleiding streeft de evenwichtige spreiding van de studielast na. Voor studenten van de voltijdvariant lukt dat wel, ook al moeten de studenten goed plannen rond de piekperioden. De deeltijdstudenten ervaren het curriculum daarentegen als zwaar.

Na elke periode neemt de opleiding tentamens af. Studenten worden in de gelegenheid gesteld in de periode daarna hun tentamen te herkansen. In tentamenweken is er geen college.

Aan het einde van het eerste jaar dienen de studenten aan de vereisten van de entreetoetsen taal en rekenen voldaan te hebben. Mocht dat niet zo zijn, dan zullen ze de opleiding moeten verlaten. Zij ontvangen dan van de opleiding een bindend negatief studieadvies.

Zoals bij standaard 3 gemeld, ontvangen de duale studenten voldoende mogelijkheden om het buitenschoolse deel van het curriculum uit te voeren.

Conform het beleid van de hogeschool biedt de opleiding voorzieningen voor studenten met een functiebeperking.

Overwegingen

Het panel beschouwt het relatief grote aantal contacturen als een sterk punt van de opleiding. Het panel beoordeelt de studeerbaarheid als toereikend, ook al ervaren de studenten soms pieken in de werklast.

De opleiding past de regels voor de kennistoetsen aan het begin van het curriculum naar behoren toe.

Het panel beschouwt de voorzieningen voor studenten met een functiebeperking als voldoende.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 6 Studeerbaarheid van programma als voldoende.

5.7 Standaard 7: Omvang en duur van programma

Standaard 7. De opleiding voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma.

Bevindingen

De opleiding beantwoordt aan de wettelijke eisen voor een hbo-bacheloropleiding. De opleiding telt in totaal 240 EC. De duur van de opleiding is vier jaar. Voor studenten met een vwo-vooropleiding kan dat drie jaar zijn en voor studenten met een wo-vooropleiding kan dat twee jaar zijn.

Overwegingen

Het panel heeft vastgesteld dat de omvang en de duur van het programma van de opleiding voldoen aan de wettelijke eisen.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 7 Omvang en duur van programma als voldoende.

5.8 Standaard 8: Personeelsbeleid

Standaard 8. De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid.

Bevindingen

De opleiding conformeert zich aan het personeelsbeleid van Driestar educatief. Bij de werving en selectie van docenten kijkt de opleiding naar de persoonlijkheid van de docent en naar het opleidingsniveau.

Binnen het beleid van Driestar educatief is veel ruimte voor scholing. Deze scholing is vooral gericht op het behalen van minstens een mastergraad door de docenten maar ook op het verwerven van een VELON-registratie. Ook worden de docenten in de gelegenheid gesteld te promoveren en/of gestimuleerd hun kennis van de Engelse taal te vergroten. Ook worden ze opgeleid om praktijkonderzoek te begeleiden.

Het onderzoek is geconcentreerd bij de lectoraten en kenniskringen waarvan Driestar educatief er vijf heeft. Daarnaast verzamelen docenten van verschillende opleidingen zich in expertiseteams en werkgroepen waarin zij thema's uitwerken. Voorbeelden van deze thema's zijn *Passend onderwijs*, *ICT*, *Rekenen*, *Taal* en *Hoogbegaafdheid*.

De opleiding houdt zich ook aan de systematiek van functionerings- en beoordelingsgesprekken van de hogeschool waarbij het ene jaar het functioneringsgesprek wordt gevoerd en in het daaropvolgende jaar het beoordelingsgesprek wordt gehouden.

Overwegingen

Het personeelsbeleid van de opleiding blinkt uit in de ruimte die de docenten wordt geboden om zichzelf verder te ontwikkelen. Niet alleen ziet de opleiding erop toe goed gekwalificeerde docenten aan te nemen, ook worden veel mogelijkheden geboden aan de docenten om op een nog hoger plan te komen. Het panel is zeer te spreken over dit ruimhartige professionaliseringsbeleid.

Ook vindt het panel de samenwerking tussen de docenten van verschillende opleidingen om thema's van belang verder uit te diepen, lovenswaardig.

Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding de cyclus van functionerings- en beoordelingsgesprekken naar behoren volgt en zo zicht houden op het functioneren van de docenten.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 8 Personeelsbeleid als goed.

5.9 Standaard 9: Kwalificaties van personeel

Standaard 9. Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.

Bevindingen

De opleiding beschikt over meer dan 68 % docenten met een masterdiploma en ruim 8 % gepromoveerde docenten (zie paragraaf 3.1). Het aantal gepromoveerde docenten zal de komende jaren verder stijgen.

Van de docenten voor deze opleiding en de opleidingen leraar voortgezet onderwijs van de hogeschool hebben heden ongeveer 20 % een VELON-registratie. Dit percentage zal de komende tijd oplopen naar ongeveer 30 %.

De docenten hebben de vakinhoudelijke kennis en inzichten om hun onderdeel van het curriculum op niveau te verzorgen. Het oordeel van de studenten over de docenten, zoals dat blijkt uit de evaluaties, is met ongeveer 4 op een vijfpuntsschaal veel meer dan voldoende.

De docenten hebben veelal een achtergrond in het (speciaal) basisonderwijs en kunnen van daaruit bogen op praktijkervaring. Daarnaast verzorgen een aantal van de docenten via de adviesorganisatie van Driestar educatief nascholing voor docententeams op basisscholen. Zoals onder standaard 4 gezegd, worden ook schoolklassen actief in het onderwijs betrokken.

De schoolopleiders die in de praktijk van de school onderwijstaken uitvoeren, zijn door de opleiding geschoold. De opleiding doet dat al twaalf jaar.

Overwegingen

Het opleidingsniveau van de docenten is in de ogen van het panel ronduit goed. Het docentencorps kent veel docenten met een mastertitel en een aantal gepromoveerden. Het percentage gepromoveerden zal de komende jaren ook nog stijgen. Het percentage VELON-geregistreerde docenten is behoorlijk hoog.

Het panel heeft een gedreven docententeam ontmoet dat ook intensief met elkaar overlegt. Het panel heeft vastgesteld dat de docenten de ontwikkelingen op hun vakgebied goed bijhouden.

Ook de capaciteiten van de docenten in vakinhoudelijk en didactisch opzicht zijn goed. Dat blijkt uit de evaluaties maar dat heeft het panel ook uit eigen waarneming kunnen vaststellen.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 9 Kwalificaties van personeel als goed.

5.10 Standaard 10: Omvang van personeel

Standaard 10. De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

De student-docentratio is met 18 : 1 gunstig te noemen. De groepen waarin de studenten onderwijs krijgen, zijn relatief klein.

De docenten ervaren vooral tijdens piekperioden werkdruk. De opleiding besteedt daar aandacht aan. Getuige de onderzoeken onder medewerkers, is de tevredenheid onder hen zeer hoog.

Overwegingen

Het panel beoordeelt de student-ratio van 18 : 1 en de groepsgrootte binnen de opleiding als bijzonder gunstig.

Ook al is er sprake van werkdruk, de docenten zijn wel zeer tevreden over hun werkomgeving.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 10 Omvang van personeel als goed.

5.11 Standaard 11: Huisvesting en voorzieningen

Standaard 11. De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

De opleiding is gehuisvest in het gebouw van Driestar educatief. Dit gebouw biedt ruim voldoende mogelijkheden om het onderwijs te geven. Lesruimtes en collegezalen zijn uitgerust met passende up-to-date voorzieningen. In het gebouw is draadloos internet beschikbaar, ook voor de studenten van deze opleiding. De bibliotheek is voorzien van boeken en tijdschriften die voor de studenten van de opleiding van belang zijn.

Overwegingen

Het panel heeft vastgesteld dat de huisvesting en de materiële voorzieningen voor de opleiding naar behoren zijn. Wel bepleit het panel meer Engelstalige tijdschriften in de bibliotheek op te nemen.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 11 Huisvesting en voorzieningen als voldoende.

5.12 Standaard 12: Informatievoorziening en studiebegeleiding

Standaard 12. De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Bevindingen

Aan het begin van de studie krijgen de studenten een introductieweek aangeboden waarin zij worden voorgelicht over de opleiding. Later in de opleiding hebben de studenten toegang tot het intranet waarop de regelingen rond de opleiding, het rooster en het tentamenrooster te vinden zijn. Ook verschaft de opleiding hen de opleidingsgids en moduleboeken waarin de inhoud van de opleiding uitgeschreven is.

Iedere studenten heeft recht op de begeleiding door een studieloopbaanbegeleider. Per periode van tien collegeweken zijn er twee intervisie-uren waarin een groep studenten met de studieloopbaanbegeleider spreekt over de voortgang van het individuele leerproces. Elke student kan in voorkomende gevallen op de studieloopbaanbegeleider terugvallen. De organisatie van de stages is in handen van het stageteam waarbij de stagecoördinator de communicatie naar de schoolopleiders behartigt. De stagebegeleiding zelf berust bij de studieloopbaanbegeleider. In het eerste jaar van de opleiding is de begeleiding van groepen van studenten mede in handen van een ouderejaars student. Bij het schrijven van de afsluitende minorscriptie hebben de studenten recht op tien uur begeleiding.

De studenten zijn vol lof over de studiebegeleiding door de opleiding. Zoals bij standaard 3 is gezegd, zijn zij ook zeer te spreken over de begeleiding rond de kennisbases.

Overwegingen

Het panel beschouwt de informatievoorziening en de studiebegeleiding van de opleiding als sterk uitgewerkt en zeer goed afgestemd op de behoeften van de studenten. De studenten zelf zijn ook zeer te spreken over de informatie en de begeleiding die zij ontvangen.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 12 Informatievoorziening en studiebegeleiding als goed.

5.13 Standaard 13: Evaluaties

Standaard 13. De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.

Bevindingen

De opleiding volgt het kwaliteitszorgsysteem van Driestar educatief. Dat systeem is gebaseerd op het INK-model en omvat mede een PDCA-cyclus. Binnen dat systeem vinden periodiek evaluaties plaats. Aan het einde van elke periode worden schriftelijke en ook mondelinge evaluaties afgenomen door de dienst kwaliteitszorg van de hogeschool.

De norm voor de uitkomsten van de evaluaties is 3,5 op een vijfpuntsschaal. Alle uitkomsten van evaluaties worden besproken met een vertegenwoordiging van studenten.

Als een score onder 3,5 komt, dan vindt een verdiepend panelgesprek met een groep studenten plaats door de dienst kwaliteitszorg. De opleidingscommissie bespreekt de resultaten en adviseert het opleidingsmanagement. Van hen wordt dan een passende actie verwacht. De actie en de resultaten worden tot slot aan de studenten teruggekoppeld.

Overwegingen

Het panel beoordeelt het systeem van kwaliteitszorg van de opleiding als zeer gewetensvol opgezet en uitgevoerd. De evaluaties onder de studenten vinden frequent en gesystematiseerd plaats. Opvallend daarbij is dat de evaluaties niet alleen schriftelijk maar ook in regelmatige gesprekken met de studenten plaatsvinden. De opleiding kan daarom nauwgezet de opvattingen van de studenten over de kwaliteit volgen en daar ook een nadere toelichting op vragen.

De opleiding kan steunen op de expertise en ervaring die binnen de hogeschool over evaluaties bestaat.

De systematiek van de evaluaties die binnen dat systeem wordt gehanteerd is regelmatig en verzekert dat tegenvallende prestaties van de opleiding aan het licht komen en ook opgelost worden.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 13 Evaluaties als goed.

5.14 Standaard 14: Verbetermaatregelen

Standaard 14. De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan realisatie van de streefdoelen.

Bevindingen

De evaluaties waarover onder standaard 13 is gesproken, leggen de basis voor verbetermaatregelen, als de resultaten van de evaluaties onder de norm zouden blijven. De opleidingscommissie en het management van de opleiding zijn betrokken bij deze verbeteringen.

Sinds de vorige visitatie in 2008 zijn een reeks van verbetermaatregelen genomen. Deze waren aan de ene kant een gevolg van de aanbevelingen tijdens de visitatie en kwamen aan de andere kant voort uit interne overwegingen van de opleiding zelf en uit veranderde externe omstandigheden.

Overwegingen

De systematiek die de opleiding toepast om verbeteringen door te voeren, is goed ingebed in het systeem van kwaliteitszorg. De verbetermaatregelen zijn daar een belangrijk onderdeel van.

Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding in de afgelopen jaren een reeks van verbeteringen heeft doorgevoerd. Daaruit blijkt de verbetercapaciteit van de opleiding. Voor het panel wijzen deze verbeteringen op een energiek verbeterbeleid.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 14 Verbetermaatregelen als voldoende.

5.15 Standaard 15: Betrokkenheid van stakeholders

Standaard 15. Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.

Bevindingen

De opleiding heeft een opleidingscommissie die het opleidingsmanagement adviseert onder meer naar aanleiding van de resultaten van evaluaties onder de studenten. De studentleden leggen ook direct hun oor te luisteren bij hun medestudenten en brengen dat in de opleidingscommissie in.

De opleiding beschikt over een examencommissie. Deze examencommissie zendt haar jaarverslag met daarin het verslag van de werkzaamheden naar het College van Bestuur van Driestar educatief. De taken van deze commissie zijn in de onderwijs- en examenregeling opgenomen en omvatten de taken die in de wet voor een examencommissie zijn vastgesteld.

Zoals onder standaard 13 is genoemd, voert de opleiding met een grote regelmaat evaluaties onder de studenten uit. Daarnaast hebben zij zitting in de opleidingscommissie.

Ook de docenten zitten in de opleidingscommissie. Naast de inspraak die zij hebben in de docententeams, wordt onder hen ook een hogeschoolbreed medewerkertevredenheidsonderzoek uitgevoerd.

Zoals onder standaard 1 en standaard 2 naar voren is gekomen, beschikt de opleiding over een krachtige resonansgroep waarin de vertegenwoordigers van het beroepenveld meepraten over de koers van de opleiding. De opleiding vraagt de alumni elke drie jaar naar hun ervaringen in het werkveld.

Overwegingen

Het panel acht het functioneren van de opleidingscommissie en de examencommissie voldoende. Beide spelen een belangrijke rol binnen de opleiding en werken in lijn met de wettelijke bepalingen.

De verschillende voor de opleiding belangrijke betrokkenen als studenten, docenten, alumni en vertegenwoordigers van het beroepenveld komen geregeld aan het woord en hebben op die manier invloed op de kwaliteit van de opleiding.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 15 Betrokkenheid van stakeholders als voldoende.

5.16 Standaard 16: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Standaard 16. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Bevindingen

Driestar educatief beschikt over een toetsbeleid dat is neergelegd in het toetsplan, zijnde een onderdeel van de onderwijs- en examenregeling van de opleiding. In het toetsplan is de visie op toetsen verwoord, zijn kwaliteitseisen voor toetsen geformuleerd en zijn richtlijnen gegeven voor gebruik van toetsmatrijzen en het maken van toetsen. De studenten worden in de opleidingsgids en de moduleboeken over de toetsing van de afzonderlijke modules ingelicht. Zoals bij standaard 15 gezegd, ziet de examencommissie toe op de kwaliteit van de toetsen en van het gerealiseerde niveau van de studenten.

De docenten maken de toetsopgaven. De docenten dragen zorg dat toetsmatrijzen en antwoordmodellen daaraan toegevoegd zijn. De afdeling Studentzaken van de hogeschool zorgt voor de administratie en de logistiek van de toetsen.

De vorm en inhoud van de toetsen van de modules zijn afgestemd op de leerdoelen van de modules. Voor de toetsing van kennis en inzicht worden tentamens en opdrachten gebruikt. Voor de toetsing van vaardigheden past de opleiding onder meer debatten en essays toe. Na elk van de stages dient de student zijn of haar portfolio te laten aftekenen door de studieloopbaanbegeleider. Daarnaast dient de student de toetsen van de kennisbases met goed gevolg af te leggen.

Ter afsluiting van de opleiding dienen de studenten aan een aantal eisen te voldoen. Zo moeten zij de liostage met een voldoende resultaat afronden. Ook dienen zij een thesis te schrijven ter afsluiting van de leerlijn van de persoonlijke vorming. Tot slot worden de studenten geacht een onderzoek in hun minor te doen en daarover een scriptie te schrijven. Formeel is deze laatste het afstudeerwerk.

Voor dit afstudeerwerk is een handleiding geschreven waarin een aantal stadia zijn benoemd. De opzet van de scriptie en het methodisch deel moeten worden goedgekeurd, voordat de student verder mag gaan.

De beoordeling van de scriptie is in handen van twee beoordelaars, de begeleider en tweede beoordelaar en geschiedt aan de hand van een formulier met beoordelingscriteria. De studenten kunnen de scriptie overigens getweeën schrijven.

De opleidingen hebben in het najaar van 2013 een intern, onafhankelijk onderzoek laten uitvoeren naar de kwaliteit en het niveau van deze afstudeerwerken. Dat werd intern gepubliceerd in februari 2014. Daaruit kwam naar voren dat bijna 30 % van deze eindwerken naar de mening van de onderzoekers te hoog waren beoordeeld en dat bijna 10 % daarvan als niet voldoende moesten worden gekwalificeerd. Dit onderzoek stond niet op zichzelf. Al langer is de opleiding doende het niveau en de kwaliteit van de afstudeerwerken tegen het licht te houden en te verbeteren. In 2014 – 2015 zal de opleiding een nieuw beoordelingsformulier invoeren dat ook voor alle minoren hetzelfde is.

De vertegenwoordigers van het afnemende werkveld met wie het panel van gedachten heeft gewisseld, hebben desgevraagd gezegd zeer tevreden te zijn over de capaciteiten van de afgestudeerden van deze opleiding. Ongeveer 10 % van de afgestudeerden gaat verder met een masteropleiding.

Overwegingen

De opleiding beschikt naar de mening van het panel over een solide en goed uitgewerkt toetsbeleid. De toetsen zijn afgestemd op de leerdoelen en weerspiegelen in de toetsvorm de te beoordelen kennis en vaardigheden. Het proces van constructie en beoordeling van de toetsen is zorgvuldig.

De kwaliteit van de onderzochte toetsen is in de ogen van het panel op zijn minst voldoende tot goed. Dat geldt ook voor de stageverslagen en de feedback daarop.

De door het panel beoordeelde minorscripties liepen uiteen in kwaliteit. Een aantal daarvan hadden een goede opbouw en een behoorlijke complexiteit, terwijl andere scripties mager waren. Van 21 scripties die het panel heeft bestudeerd, bleken er twee niet voldoende te zijn. Bij de andere vond het panel in veel gevallen de becijfering te hoog. Het panel zou graag zien dat de individuele prestatie van de studenten in het eindwerk beter bepaald kan worden dan nu het geval is.

Het panel is bijzonder te spreken over het interne, onafhankelijke onderzoek naar de kwaliteit van de eindwerken. Daarin ziet het panel de kritische, op verbetering gerichte instelling van de opleidingen. Wel had in de ogen van het panel de opleiding slagvaardiger met de conclusies uit het onderzoek om moeten gaan. Ook vindt het panel dat de examencommissie krachtiger had kunnen optreden. Het panel ziet het nieuwe beoordelingsformulier voor de scriptie als een verbetering.

In het licht van de kwaliteit en het niveau van de toetsen en de minorscripties die het panel bestudeerd heeft, komt het panel tot de algehele conclusie dat de studenten aan het einde van de opleiding het gewenste eindniveau hebben bereikt.

Het panel acht de tevredenheid van het afnemende beroepenveld een sterke aanwijzing voor het gerealiseerde niveau van de afgestudeerden.

Beoordeling van de standaard

Op grond van bovenstaande overwegingen beoordeelt het panel standaard 16 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties als voldoende.

Bijlage 1: Programma van het locatiebezoek

Agenda eerste dag locatiebezoek op 29 september 2014 te Gouda (met lerarenopleidingen voortgezet onderwijs)
(vermelding namen van personen zonder eventuele titulatuur)

08.30 uur – 10.00 uur	Aankomst en overleg visitatiepanel (besloten)
10.00 uur – 10.45 uur	College van Bestuur en opleidingsmanagement R. Rottier (voorzitter College van Bestuur), R. Zoutendijk (lid College van Bestuur), K. Ritmeester (opleidingsmanager Pabo), W. Lindhout (opleidingsmanager Pabo), P. Murre (opleidingsmanager LVO)
10.45 uur – 11.45 uur	Verantwoordelijken voor pedagogisch-didactische invulling K. Ritmeester (opleidingsmanager Pabo), W. Lindhout (opleidingsmanager Pabo), W. Lindhout (opleidingsmanager Pabo), G. Schotanus (studiecoördinator), P. Murre (opleidingsmanager LVO), G. Beunk (studieleider pedagogisch-didactisch programma LVO)
10.45 uur – 12.15 uur	Rondleiding K. Ritmeester (opleidingsmanager Pabo), P. Murre (opleidingsmanager LVO)
12.15 uur – 14.00 uur	Documentenonderzoek en lunch (besloten)
14.00 uur – 15.15 uur	Betrokkenen bij kwaliteitszorg en examencommissie N.A. Broer (manager kwaliteitszorg), H. de Gier (examencommissie Pabo), G. Schotanus (examencommissie Pabo), J. Proos (examencommissie Pabo), G. Beunk (examencommissie LVO), P. Goedegebure (examencommissie LVO)
15.30 uur – 16.00 uur	Resonansgroep J. Kloosterman (directeur scholengemeenschap voor VO), G. Tissink (algemeen directeur basisonderwijs), J. Kuijers (directeur basisonderwijs), A. Knulst (conrector VWO/HAVO)
16.00 uur – 17.00 uur	Aanvullend documentenonderzoek panel (besloten)
17.00 uur – 17.30 uur	Afspraken voor tweede dag van locatiebezoek

Agenda tweede dag locatiebezoek op 30 september 2014 te Gouda
(vermelding namen van personen zonder eventuele titulatuur)

- 08.30 uur – 09.30 uur Aankomst en overleg panel (besloten)
- 09.30 uur – 10.45 uur Opleidingsmanagement en inhoudelijk kernteam
W. Reijnoudt (docent pedagogiek), S.van Gemeren (docent natuuronderwijs), A.van Vreeswijk (docent pedagogiek), J. de Wilde (docent natuuronderwijs), L. Golverdingen (docent pedagogiek), W. de Jong (docent pedagogiek), A. Kraaiveld (docent pedagogiek), J. Proos (docent godsdienst), G.Schotanus (docent aardrijkskunde), R. Paauwe (docent aardrijkskunde), N. den Besten (docent rekenen)
- 11.00 uur – 12.00 uur Vertegenwoordigers werkveld en alumni
J.K. de Waal (lid college bestuur school voor VO), A. van Zaanen (directeur basisonderwijs; opleidingscommissie), J. de Waard (regiomanager samenwerkingsverband passend onderwijs), A. Visser (directeur basisonderwijs), A. de Pater (directeur basisonderwijs), G. Rietveld (teamleider basisonderwijs), W.van Natziyl (leraar basisonderwijs), N. Hofman (leraar basisonderwijs), J. van Arnhem (directielid basisonderwijs), W. Bisschop (leraar basisonderwijs)
- 12.00 uur – 13.30 uur Documentenonderzoek en lunch panel (besloten), waarbinnen van 12.15 uur tot 12.45 uur open spreekuur.
- 13.00 uur – 13.30 uur Gesprek met opleidingsmanagement (aanvullend)
K. Ritmeester (opleidingsmanager Pabo), W. Lindhout (opleidingsmanager Pabo), A. Kraaiveld (projectleider Academische Pabo)
- 13.30 uur – 14.30 uur Docenten waaronder lid opleidingscommissie
E. Mackay (docent cuma/filosofie), M. Hoeke (docent pedagogiek), W. Brobbel (docent bewegingsonderwijs), A. Blok (docent muziek), A. v.d. Oever (docent ggeschiedenis, opleidingscommissie), E. van Veldhuizen (docent godsdienst), A. Mandemakers (docent geschiedenis), D. van den Noort (docent Nederlands), N. den Besten (docent rekenen), A. Kraaiveld (docent pedagogiek)
- 14.30 uur – 15.30 uur Studenten waaronder lid opleidingcommissie
M. Kroon (Pabo 1), W.J. Damsteeg (academische Pabo 1), J. Mussche (samen opleiden 4), A. van der Plas (honourprogramma 4; opleidingscommissie), B. Post (samen opleiden 4), W. van Braak (VWO-route 3), E. Dieleman (VWO-route 3; lid medezeggenschapsraad), M. Roggeveen (VWO-route), C. van der Vliet (deeltijd 3), A. Schalk (deeltijd 4), M. Middelkoop (alumni regulier)
- 15.30 uur – 17.00 uur Aanvullend onderzoek panel (besloten)
- 17.00 uur – 17.30 uur Terugkoppeling voorzitter panel op hoofdlijnen aan opleidingsmanagement

Bijlage 2: Documenten

Documenten die zijn bestudeerd voorafgaand aan het locatiebezoek:

- Kritisch Reflectie Lerarenopleiding Basisonderwijs
- Algemeen
- Jaaroverzicht 2014-2015
- Lijst van afstudeerwerken 2012-2013 en 2013 en 2014
- Onderwijs- en Examenregeling (OER)
- Opleidingsplan
- Toetsplan (bijlage van de OER)
- Pabo
- Afstudeerwerken
- Dublin descriptor en pabomodulen
- Handleiding afronding leerlijn 1
- Handleiding afstuderen leerlijn 2
- Literatuurlijsten
- Moduloverzichten
- Opleidingsgids
- Opleidingsoverzicht Lerend Onderweg
- Overzicht contacten werkveld Pabo
- Overzicht kernteam docenten Pabo
- Selectie moduleboeken
- LVO
- Afstudeerwerken
- Beoordelingsmodel minor Exemplarisch onderwijs
- Beoordelingsmodel minor Zorg en leerlingenbegeleiding en minor Leidinggeven
- Beoordelingsmodellen vakdelen
- Moduleboek methodologie
- Moduleboeken minoren
- Moduleboeken pedagogisch-didactisch programma jaar 1 t/m 3
- Moduleboeken vakdelen jaar 4
- Overzicht contacten werkveld LVO
- Overzicht kernteam docenten LVO
- Raamwerkcurricula
- Studiegidsen vakdelen

Documenten die tijdens het locatiebezoek ter inzage lagen:

- Strategisch beleidsplan 2012 – 2015
- Dublin descriptor en SBL-competenties
- Beleidsplan Internationalisering 2011 – 2015
- Onderzoeksagenda Driestar educatief
- Essenties van christelijk leraarschap
- Opleidingsplan
- Studentenstatuut 2014 – 2015
- Beleidskader Studeren met een beperking en brochure Informatie voor studenten
- Handboek Beoordelen en belonen met beoordelingsformulier
- Document Van de kernwaarden een deugd maken

- Overzicht kernteam docenten Pabo (personeelsdossiers op aanvraag toegankelijk voor panel)
- Overzicht kernteam docenten LVO (personeelsdossiers op aanvraag toegankelijk voor panel)
- Professionaliseringsplan 2014 – 2017
- Kwaliteitsmanagementplan en evaluatieformulieren
- NSE, onderzoeken, evaluaties en klassenvertegenwoordigersoverleggen (Pabo)
- Medewerkerstevredenheidonderzoek 2014
- HBO-monitor 2013 (Pabo en LVO)
- NSE, onderzoeken, evaluaties en panelgesprekken (LVO)
- Samenstelling resonansgroep en document Terugkoppeling Resonansgroep hogeschool
- Reglement medezeggenschapsraad en verslagen SMR en PMR
- Onderwijs- en Examenregeling
- Lerend onderweg
- Verantwoording Dublin descriptor en modulen Pabo
- Literatuuroverzicht
- Boeken
- Powerpoints
- Overzicht contacten werkveld Pabo
- Opleidingsgids en moduleoverzichten
- Moduleboeken
- Opleidingsgids
- Vakgroepbeleidsplannen
- Instelling, samenstelling en werkwijzen examencommissie
- Selectie verslagen examencommissie Pabo
- Reglement en selectie verslagen opleidingscommissie
- Opleidingsgids
- Stageboeken
- Selectie tentamenopgaven met correctiemodellen.
- Toetsmatrijzen
- Gemaakte tentamens
- Gemaakte opdrachten en presentaties
- Assessment protocol stage
- Stageboeken
- Handleiding afstuderen minor
- Geselecteerde eindwerken (minorscripties)
- Portfolio's
- Overzicht van organisaties waar alumni Pabo werkzaam zijn
- Analyse van stage 2014
- Verslagen minoroverleg
- Beoordelingsformulier minorscriptie (nieuw)

Bijlage 3: Bestudeerde eindwerken

De door het panel bestudeerde eindwerken van voltijd-, deeltijd- en duale studenten zijn de volgende.

- 10EV1409P
- 10ME1604B
- 09BO2004P
- 09AA0811P
- 09HE3107P
- 09BO0507P
- 09KO2407P
- 08VO0703P
- 10BR2406P
- 09DU1109P
- 10GI0310P
- 10OL0612P
- 10RU1111P
- 10SC2310P
- 10BE0510P
- 11KO0805P
- 11WO2602P
- 09BO1012P
- 09VO2909P
- 10DO1405P

Bijlage 4: Samenstelling visitatiepanel

Het visitatiepanel bestond uit de volgende personen:

- De heer drs. W.J. Breebaart (voorzitter);
- De heer prof. dr. P. Van Petegem (deskundige);
- De heer drs. G. van der Rhee (deskundige);
- De heer B. van Os BSc (student).

drs. W.J. Breebaart (voorzitter)

De heer Breebaart studeerde Wijsgerige Sociologie aan de Universiteit Leiden. Hij begon zijn carrière als docent in het voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs en hoger onderwijs. Later was hij onder meer directeur aan de Hogeschool Rotterdam en voorzitter van de latere Mondriaan Onderwijsgroep. Tussen 1997 en 2010 was de heer Breebaart voorzitter van het college van bestuur van de Haagse Hogeschool en later interim-voorzitter van Stenden Hogeschool. Momenteel ontplooit hij talrijke activiteiten in het onderwijs en daarbuiten.

prof. dr. P. Van Petegem (deskundige)

De heer Van Petegem is als gewoon hoogleeraar Onderwijskunde verbonden aan het Instituut voor Onderwijs- en Informatiewetenschappen van de Universiteit Antwerpen. Hij heeft een uitgebreid publicatierecord, met tal van artikelen in internationale peer-reviewed tijdschriften en artikelen in beleids- en praktijkgerichte tijdschriften. De heer Van Petegem was lid van commissies in opdracht van onder meer de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), Vlaamse Hogeschoolraad (VLHORA), NVAO en Estonian Higher Education Accreditation Centre (EHEAC).

drs. G. van der Rhee (deskundige)

Na afronding van zijn opleiding tot leraar Basisonderwijs studeerde de heer Van der Rhee achtereenvolgens Pedagogische Wetenschappen en Psychodiagnostisch Onderzoek aan de Vrije Universiteit. Tot 1995 was hij leraar basisonderwijs om daarna directeur van basisscholen en bovenschools algemeen directeur van groepen van basisscholen te worden. Heden is de heer Van der Rhee senior beleidsadviseur bij Centraal Nederland op het gebied van management en organisatie.

B. van Os BSc (student)

De heer Van Os studeert aan de masteropleiding Artificial Intelligence van de Rijksuniversiteit Groningen. Hij heeft aan deze universiteit de bacheloropleiding Kunstmatige Intelligentie afgerond. Hij was onder meer lid van de opleidingscommissie van deze opleidingen en lid van de faculteitsraad van de Faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen. De heer Van Os was nauw betrokken bij de voorbereiding van de accreditatie van de opleidingen Kunstmatige Intelligentie/Artificial Intelligence van de Rijksuniversiteit Groningen.